

Deštné v Orlických horách

Kraj: Královéhradecký

Správní obvod: Dobruška

Nadmořská výška: 649 m n. m.

Počet obyvatel: 551

Adresa URL: www.obec-destne.cz

Okres: Rychnov nad Kněžnou

GPS souřadnice: 50.304647N, 16.350647E

První pís. zmínka: 1362 (659 let)

PSČ: 517 91

Historie obce Deštné v Orlických horách

Byla založena hluboko v lesích, táhnoucích se až do Hradce Králové. Patřila cysterciánům z kláštera Svaté Pole u Třebechovic. Nejstarší písemná listina pochází z roku 1362. Původním zaměstnáním horalů byla těžba dřeva v lese, práce na pilách, pálení popela na výrobu potaše pro sklářství, dřevěného uhlí v mlířích, ve mlýnech, sklářských hutích, horském zemědělství. Provozovali téměř všechna řemesla, využívající dřeva jako suroviny, kvetlo i pašeráctví. Zvláštní místo v hospodářském podnikání měla sklárna v Deštném, která byla založena před rokem 1595. K tomuto datu potvrdil Jan Trčka z Lípy koupi sklárny mistru Jiřímu Kellerovi. Postupně přešla ves z držení opočenského panství do majetku černíkovického panství a nakonec se dostala do majetku rychnovských Kolowratů. Změnou držitelů panství a po spotřebování dřeva v okolí sklárny, se postupně huť přesunovala směrem ke hřebenu Orlických hor. Nakonec zakotvila na úbočí Malé Deštné ve výšce 940 m n. m., kde působila plných sto let (1660 - 1760). Byla to jediná sklárna, kde se vyrábělo barokní luxusní sklo, tzv. kolowratský křišťál. Nádherné výrobky se dostávaly do celé Evropy a důstojně prezentovaly české sklo. Působil zde také proslulý malíř skla a porcelánu, osobní malíř hraběte z Kolowratů, Ignác Preissler. Patřil do rozvětveného sklářského rodu Preisslerů, který působil také v Deštném. Vedle deštnenské sklárny v nejbližším okolí pracovala huť na solnickém panství v Jedlové - Zákoutí (1873-1910). V roce 1850 byla obec Deštné se všemi osadami připojena k nově vzniklému okresu v Novém Městě nad Metují. V roce 1838 byly horské obce Deštné (900 obyvatel), Olešnice (1425 obyvatel), Sedloňov (783 obyvatel), Plasnice (270 obyvatel), Polom bez místní části Lužany (314 obyvatel), Šediviny (238 obyvatel), Trčkov (439 obyvatel) a Lomy (195 obyvatel) Mnichovským diktátem podstoupeny Německu. V roce 1945 byla obec začleněna do obvodu MNV v Dobrušce a v příštím roce pod pravomoc nově vzniklého ONV v Novém Městě n. Met., odkud při dalších právních reorganizacích v roce 1949 opět k ONV Dobruška a v roce 1960 pod ONV v Rychnově n. Kn. V roce 1854 mělo deštné i s tehdejšími osadami Paseka, Deštné, Důrfel, Hinterwinkel, Pastviny, Stiefwinkel, Widerris 1208 obyvatel a Plasnice s osadami Lukawinkel, Plasnice, Plitzdorf, Šediviny, Wickelhauser, a Wollberg 698 obyvatel, tedy dohromady 1906 osob. Po druhé sv. válce po odsunu německého obyvatelstva žilo v Deštném a jeho osadách v roce 1950 922 osob, v roce 1961 632 osob, v roce 1970 638 osob a v roce 1980 637 stálých obyvatel. V současné době má obec 624 stálých obyvatel. Ve středu obce dominuje krásný barokní kostel sv. Maří Magdalény od proslulého stavitele J. A. Santini, postavený v letech 1723-1726. Byl postaven na místě gotického, který se jako farní připomíná již před r. 1362 (v r. 1350 uváděn v soupisu obcí dobrušského děkanátu). Hlavní oltář z 18. stol. od sochaře J. Hartmanna, varhany z r. 1729, barokní křtitelnice a obrazy křížové cesty z 1. pol. 18. stol. Před kostelem je sousoší p. Marie se Sv. Josefem, Jáchymem a Annou z r. 1781. Místní část Dříš je spjata s historií

organizované turistiky v Orlických horách. Zde stojí známá horská chata Panoráma spolu s Jiráskovým domem a památníkem JUDr. Jindřicha Štemberky, průkopníka české turistiky na horách. Jeho součástí jsou ještě dva obelisky s pamětními deskami Aloise Jiráska od Milana Šplíchala a Karla Michla od Jiřího Kolářského. Zde se konala v červnu 1921 velká slavnost Klubu československých turistů při příležitosti otevření Jiráskovy turistické magistrály, vedoucí po hřebenu Orlických hor. Naproti Jiráskovu domu byla v roce 1999 slavnostně odhalena pamětní deska Josefu Pilnáčkovi, jednomu z významných průkopníků turistiky a lyžování v Orlických horách. Dřív byla známým poutním místem. Svědčí o tom nedávno znovu postavená a vysvěcená kaple s léčivým pramenem a torzem zaniklé křížové cesty. Jedlová - Bývalá horská chata v údolí Bělé a na přilehlých stráních v deštské pahorkatině, je dnes součástí obce Deštné. Připomíná se r. 1653. Na bezlesém hřbetu nad osadou (705 m) byl v letech 1737 - 41 na místě staršího postaven barokní kostel Sv. Matouše staviteli J. Haisem ze Studnice (do výše oken) a D. Morazzim z Chrudimi. Po požáru v r. 1833 byl obnoven r. 1835. V době komunistického režimu byl zdevastován, ale po revoluci v r. 1989 zachráněn od demolice a částečně obnoven. Jedlová je také rodištěm tkalce a písmáka Hieronymuse Brinkeho, jehož píseň "Weberlied" se stala hymnou všech horských tkalců.

